

РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИЙ АСПЕКТ

А.Г. Костирко,
канд. екон. наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування
А.С. Пятачук,
здобувач вищої освіти
обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: Досліджено питання розвитку екологічного аудиту в Україні. Визначено нормативно-правові документи, які є основою здійснення та регулювання екологічного аудиту в Україні.

Ключові слова: екологічний аудит, захист природного середовища, природоохоронне законодавство, екологічний аудитор, сертифікат.

У зв'язку із змінами клімату, посиленням проблеми забруднення навколишнього природного середовища, екологічних загроз, які відбуваються під впливом антропогенних факторів, шкодять природі та загрожують людству, світова спільнота все більше уваги приділяє питанням екології. Так, Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року визначає 17 Цілей сталого розвитку, серед яких Цілі, пов'язані із вирішенням екологічних питань, а саме: захист екосистем суші; збереження морських ресурсів; пом'якшення наслідків зміни клімату; доступна та чиста енергія; чиста вода та належні санітарні умови. Актуальним стає питання об'єктивного дослідження стану природи та впливу підприємств на неї для подальшого захисту навколишнього середовища. Важливим інструментом вирішення зазначених питань є екологічний аудит.

Узагальнюючи існуючі дослідження та законодавчо-нормативні документи, екологічний аудит можна визначити як незалежний та документально оформлений процес перевірки (у вигляді звіту про екологічний аудит) фактичного стану досліджуваного об'єкта на предмет додержання природоохоронного законодавства, наявності екологічних проблем та загроз, пов'язаних з його господарською діяльністю [1].

Головним законодавчо-нормативним документом, що визначає основні засади здійснення, організації та регулювання екологічного аудиту в Україні є Закон України «Про екологічний аудит». Прийняття закону була пов'язано із необхідністю дослідження дотримання природоохоронного законодавства на об'єктах аудиту. Відповідно до нього, екологічний аудит в Україні може бути обов'язковим та добровільним [2].

Обов'язковий аудит здійснюється на замовлення органів державної влади, щодо об'єктів або видів діяльності, які можуть нести екологічні загрози у випадках банкрутства, приватизації об'єкта, придбання або передачі об'єкта у державну чи комунальну власність, створення спільного підприємства, екологічного страхування та в інших випадках, які передбачених законодавством.

Добровільний аудит проводиться стосовно будь-яких об'єктів на які здійснено замовлення заінтересованої особи за згодою власника чи керівника.

Таким чином, можна сказати, що обов'язковий екологічний аудит розповсюджується на відносно невелику частку об'єктів, які можуть бути джерелом екологічних загроз.

В результаті перевірки складається звіт про екологічний аудит, який є власністю замовника і має рекомендаційний характер.

Виконавцем екологічного аудиту може бути особа (як фізична, так і юридична), яка має сертифікат на право проведення аудиту. Даний документ затверджений Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України. Положення про сертифікацію екологічних аудиторів є законодавчо-нормативним документом, що регулює дане питання. Положення регламентує вимоги до особи, яка може бути екологічним аудитором, порядок надання документів, проведення іспиту, сертифікації екологічних аудиторів [3].

Всі сертифіковані екологічні аудитори відображені в Реєстрі екологічних аудиторів. Станом на 15 червня 2021 року в Україні було зареєстровано 105 суб'єктів, що є екологічними аудиторами, з них: 28 є юридичними особами, а 77 є фізичними особами [4].

В Україні, на сьогодні, більшого розповсюдження набуло проведення обов'язкового екологічного аудиту, послугами добровільного екологічного аудиту користується невелика частина підприємств. Тобто, більшість українського корпоративного сектору ще недостатньо усвідомлює необхідність захисту природи. В таких умовах можна було б запропонувати внести зміни до законодавства, згідно до яких обов'язковий аудит проводився б на кожному підприємстві, що володіє об'єктом чи провадить діяльність, що може нести екологічну загрозу, незалежно від форми власності. Такий підхід міг би стимулювати підприємців більш відповідально ставитись до природи і стати поштовхом до розвитку сектору послуг екологічного аудиту [5].

Вирішення екологічних проблем можливе з дотриманням принципів систематичності і системності. При цьому, важливу роль відіграє формування екологічної свідомості населення, яке виступає рушійною силою реалізації всіх заходів, спрямованих на вирішення екологічних питань. У зв'язку із цим, проведення добровільного екологічного аудиту має стати частиною політики соціальної відповідальності підприємств.

Література:

1. Бондар Ю. А. Впровадження екологічного аудиту в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 2 (32). С. 172-175.
2. Про екологічний аудит : Закон України від 24.06.2004 № 1862-IV станом на 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
3. Положення про сертифікацію екологічних аудиторів : Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 29.01.2007 № 27 станом на 22.08.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0295-07#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів. Офіційний портал. Реєстр екологічних аудиторів. URL: <https://mepr.gov.ua/content/reestr-ekologichnih-auditoriv.html> (дата звернення: 23.09.2021).
5. Бігун Т., Полтавець Ф., Туліна Е. Екологічний аудит в Україні: шляхи вирішення деяких проблем. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 92-97.

Abstract: *the issue of development of ecological audit in Ukraine is investigated. The legal framework for environmental audit and its actual situation in Ukraine were determined.*

Key words: *ecological audit, environmental protection, environmental legislation, ecological auditor, certificate.*